

REGERINGSKANSLIET

2007-03-20

Ju2006/10452/L5

Jmt. Mdt.
22 MRS. 2007

Justitiedepartementet

Straffrättsenheten
kansliråd
Hedvig Trost
Telefon 08-405 47 77
Telefax 08-405 43 82
E-post hedvig.trost@justice.ministry.se

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Strafferetskontoret
Att. Anders Herping Nielsen
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Danmark

Sagsnr: 2006-792-0332

Justitsministeriet har bitt om information om den svenska regeringens erfarenheter beträffande förbudet mot köp av sexuell tjänst sett i ljuset av den norska rapporten "Sexkjøp i Sverige og Nederland, reguleringer og erfaringer".

Jag beklagar att svaret har dröjt.

Förbudet mot köp av sexuell tjänst har varit i kraft i drygt åtta år. Regeringen har för avsikt att under 2007 påbörja ett arbete med en utvärdering av lagen om förbud mot köp av sexuell tjänst. Syftet med utvärderingen är inte att ifrågasätta lagens existens, utan att bl.a. se hur den har fungerat och vilka konsekvenser den har haft.

I avvaktan på den kommande utvärderingen av förbudet mot köp av sexuell tjänst kan Justitiedepartementet endast hänvisa till tidigare publicerade rapporter som kortfattat redogörs för nedan. I det följande redogörs också kort för förbudet och skälen för införandet av detta.

Varken regeringen eller Justitiedepartementet har möjlighet att kommentera den norska rapportens analyser och konklusioner.

Bakgrund

Den 1 januari 1999 trädde lagen (1998:408) om förbud mot köp av sexuella tjänster (den s.k. sexköpslagen) i kraft (SOU 1995:15 "Könshandeln"; prop.1997/98:55 "Kvinnofrid"; Justitieutskottets betänkande 1997/98:JU13). Lagen innebär att det är förbjudet att mot ersättning skaffa sig en tillfällig sexuell förbindelse. Straffskalan är böter eller fängelse i högst sex månader. Även försöksbrott är kriminaliserat.

Den 1 april 2005 trädde vissa lagändringar i kraft som bl.a. utvidgade förbudet mot köp av sexuell tjänst till att gälla även då ersättning getts eller utlovats av en tredje person. Samtidigt arbetades sexköpslagen in i 6 kap. brottsbalken om sexualbrott (SOU 2001:41 "Sexualbrotten"; prop. 2004/05:45 "En ny sexualbrottslagstiftning"; Justitiekontorets betänkande 2004/05:JuU16).

Straffbestämmelsen

6 kap. 11 §

Den som, i annat fall än som avses förut i detta kapitel, skaffar sig en tillfällig sexuell förbindelse mot ersättning, döms för *köp av sexuell tjänst*, till böter eller fängelse i högst sex månader.

Vad som sägs i första stycket gäller även om ersättning har utlovats eller getts av någon annan.

Bestämmelsen träffar primärt köp av sexuella tjänster av vuxna personer. Om någon köper en sexuell tjänst av en person under 18 år döms i stället för andra sexualbrott (t.ex. våldtäkt mot barn eller köp av sexuell handling av barn).

Det är bara den som köper den sexuella tjänsten som straffas. "Säljaren" straffas inte. Säljaren straffas inte heller för medhjälp enligt 23 kap. 4 § brottsbalken.

Bestämmelsen är könsneutral, dvs. både köpare och säljare kan vara man eller kvinna.

För straffansvar räcker det med att vid ett enstaka tillfälle skaffa sig en tillfällig sexuell förbindelse. Lagen omfattar köp av sexuella tjänster oavsett om de köps på gatan, på hotell, på bordell, via Internet, från eskortservices eller på s.k. massageinstitut. Med sexuell förbindelse avses främst samlag, men förbudet avser även annat sexuellt umgänge.

Med ersättning avses såväl ekonomisk ersättning som ersättning av annat slag - t.ex. alkohol eller narkotika. Även den som erbjuder ersättning men som sedan inte erlagger den utlovade ersättningen får anses ha skaffat sig den tillfälliga sexuella förbindelsen mot ersättning, om den utlovade ersättningen var en förutsättning för den sexuella förbindelsen.

Även försök till köp av sexuell tjänst är kriminaliserat. Försökspunkten torde i vart fall vara uppnådd när ett erbjudande om betalning har lämnats. Ansvar för försök förutsätter därutöver att det föreligger fara för att handlingen skulle ha lett till brottets fullbordan eller att sådan fara varit utesluten endast på grund av tillfälliga omständigheter.

Skälen för införandet av förbudet

När förbudet infördes uttalade den dåvarande regeringen bl.a. följande (se prop. 1997/98:55 s. 104 ff.).

Prostitution är en form av exploatering av människor och ett allvarligt samhällsproblem. Prostitutionen medför skador både för individen och för samhället. Omkring prostitution förekommer i regel en omfattande kriminalitet, som t.ex. koppleri, narkotikahandel och misshandel. De allra flesta prostituerade har också en mycket svår social situation. Det är därför ett angeläget samhällsligt och mänskligt intresse att bekämpa prostitutionen.

Lagen markerar samhällets avståndstagande från prostitutionen utan att samtidigt minska de prostituerades möjligheter att söka stöd och hjälp från samhällets sida. En kriminalisering kan inte utgöra annat än ett komplement i arbetet med att minska prostitutionen och kan inte på något vis ersätta de sociala insatserna.

Det kan vara svårt kontrollera efterlevnaden av förbudet, men redan risken att hamna i en polisutredning torde kunna vara avskräckande för att ett förbud skall få effekt. En kriminalisering kan också få effekt på den dolda prostitutionen. Det borde t.ex. kunna leda till en minskning av s.k. eskortservice och liknande verksamhet som förekommer inom affärslivet, eftersom det åtminstone bland seriösa företag borde vara en omöjlighet att erbjuda kunder och affärsbekanta en tjänst som är kriminaliserad.

Kriminaliseringen torde kunna minska intresset för olika grupper eller enskilda i utlandet att etablera en mer omfattande organiserad prostitutionensverksamhet i Sverige.

Brå:s kartläggning

År 2000 presenterade Brottsförebyggande rådet (Brå) rapporten ”Förbud mot köp av sexuella tjänster. Tillämpningen av lagen under första året” (BRÅ-rapport 2000:4). Syftet med Brå:s undersökning var att kartlägga tillämpningen av den nya lagen.

De behov av klargöranden i lagtexten som Brå pekat på har tagits omhand i samband med att lagen införlivades i 6 kap. brottsbalken (prop. 2004/05:45).

Brå:s kartläggning finns tillgänglig på Brå:s hemsida www.bra.se.

På Brå:s hemsida finns också tillgång till statistik, bl.a. beträffande antalet anmälda och lagförda för brottet köp av sexuell tjänst. År 2005 anmäldes 460 misstänkta köp av sexuell tjänst. 48 personer dömdes, varav 1

till fängelse, och 46 fick ett utfärdat strafföreläggande (94 lagförda totalt) för köp av sexuell tjänst.

Socialstyrelsens kartläggningar

Socialstyrelsen har sedan 1998 i uppdrag att fortlöpande följa prostitutionens omfattning och utveckling. Två kartläggningar har publicerats, en om situationen 1998–1999 "Kännedom om prostitution 1998-1999" som publicerades 2000 och en om situationen därefter "Kännedom om prostitution 2003" som publicerades 2004. En ytterligare kartläggning är på gång och beräknas bli färdig under 2007.

Socialstyrelsens kartläggningar finns tillgängliga på Socialstyrelsens hemsida www.socialstyrelsen.se

Rikskriminalpolisens lägesrapporter (avseende människohandel)

Sedan 1998 har Rikskriminalpolisen i uppdrag av den svenska regeringen att vara nationell rapportör i frågor om människohandel. I uppdraget ingår att samla uppgifter om omfattningen av handel med människor i Sverige och andra länder samt att studera hur människohandeln kan förebyggas och bekämpas. Den senast publicerade lägesrapporten som är den åttonde omfattar tiden 1 jan 2005-31 dec 2005 (rapport 2006:4).

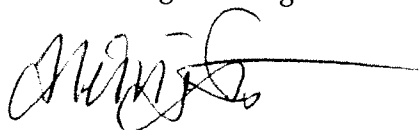
Enligt Rikskriminalpolisens femte lägesrapport den 31 december 2002 (Rapport 2003:1) finns det tydliga indikationer på att sexköpslagen har haft positiva effekter när det gäller att förebygga människohandel.

Rikskriminalpolisens lägesrapporter finns tillgängliga på www.polisen.se

---

Avslutningsvis kan också nämnas att Socialstyrelsen i sitt regleringsbrev för 2007 har fått i uppdrag av regeringen att inventera vilka metoder och arbetssätt som används i socialtjänstens, hälso- och sjukvårdens och i andra aktörers (exempelvis frivilligorganisationer och kyrkor) arbete med personer med erfarenhet av prostitution och med offer för människohandel för sexuella ändamål. Socialstyrelsen skall även ha ett internationellt perspektiv vid inventeringen. Med utgångspunkt i denna inventering skall Socialstyrelsen föreslå hur metoderna och arbetssätten kan utvärderas för att visa om de är verkningsfulla. Därefter skall resultaten av Socialstyrelsens arbete spridas till socialtjänsten och hälso- och sjukvården. Uppdraget skall redovisas senast den 15 juni 2008.

Med vänlig hälsning

Hedvig Trost